

NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG BỒI DƯỠNG CÁN BỘ QUẢN LÝ TRƯỜNG PHỔ THÔNG TRƯỚC YÊU CẦU ĐỔI MỚI GIÁO DỤC

VŨ LAN HƯƠNG (*)

TÓM TẮT

Trong nhà trường phổ thông, cán bộ quản lý là các chuyên gia giáo dục hàng đầu trong các trường học. Họ là những người truyền cảm hứng cho học sinh, giáo viên, nhân viên và các thành viên của cộng đồng để tăng cường việc giảng dạy, học tập, giáo dục nhằm đảm bảo kết quả học tập, giáo dục tốt nhất của tất cả học sinh. Đội ngũ cán bộ quản lý trong trường phổ thông có vai trò quyết định cho sự phát triển của nhà trường. Họ được xem là thủ lĩnh, là linh hồn của tập thể sư phạm. Nâng cao chất lượng bồi dưỡng cán bộ quản lý nói chung và cán bộ quản lý trường phổ thông nói riêng đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục qua hoạt động bồi dưỡng là việc làm có ý nghĩa quan trọng, thiết thực hiện nay.

Từ khóa: chất lượng bồi dưỡng, cán bộ quản lý trường phổ thông, đổi mới giáo dục.

ABSTRACT

In general high schools, the management staffs are the high qualified experts. They are the ones who made the inspiration for the students, teachers, staffs and the community members in order to improve the quality of teaching, learning and maintain the the best results for all students. The management staffs team play an important role for the development of general high schools. They are considered as the leaders, the spirits of the team of lecturers. Improving the quality of training the management staffs which matches the requirements to renew the educational training is the substantial and practical activity at present.

Keywords: fostering quality, management staff schools, educational reform.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trước yêu cầu đổi mới giáo dục hiện nay, công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ quản lý trường phổ thông là vấn đề mang tính cấp thiết. Đội ngũ cán bộ quản lý có chất lượng mới đảm bảo cho sự phát triển bền vững của trường học. Trong bối cảnh đổi mới giáo dục và xu thế hội nhập quốc tế hiện nay, đòi hỏi người cán bộ quản lý những yêu cầu mới về năng lực quản lý và phẩm chất đạo đức. Nâng cao chất lượng bồi dưỡng cán bộ quản lý nói chung và cán bộ quản lý trường phổ thông nói riêng đáp ứng yêu cầu

đổi mới giáo dục qua hoạt động bồi dưỡng là việc làm có ý nghĩa quan trọng, thiết thực của các trường đại học, học viện, các cơ sở giáo dục.

2. CHẤT LƯỢNG BỒI DƯỠNG CÁN BỘ QUẢN LÝ TRƯỜNG PHỔ THÔNG

2.1. Vai trò của người cán bộ quản lý trong nhà trường phổ thông

Trong các trường học, cán bộ quản lý là các cá nhân thực hiện những chức năng và nhiệm vụ quản lý nhất định của mỗi bộ máy

(*) Tiến sĩ, Giảng viên chính. Trường Cán bộ quản lý giáo dục Thành phố Hồ Chí Minh.

quản lý. Cán bộ quản lý đều có thẩm quyền và trách nhiệm nhất định theo quy định của pháp luật. Trong nhà trường phổ thông, cán bộ quản lý là các chuyên gia giáo dục hàng đầu trong các trường học. Họ là những người truyền cảm hứng cho học sinh, giáo viên, nhân viên và các thành viên của cộng đồng để tăng cường việc giảng dạy, học tập, giáo dục nhằm đảm bảo kết quả học tập, giáo dục tốt nhất của tất cả học sinh.

Đội ngũ cán bộ quản lý trong trường phổ thông có vai trò quyết định cho sự phát triển của nhà trường. Họ được xem là thủ lĩnh, là linh hồn của tập thể sư phạm, đại diện cho tiếng nói chung của giáo viên, học sinh về quyền lợi và nghĩa vụ. Họ là những người tuyên truyền các chủ trương, đường lối của Đảng, Nhà nước và đảm bảo thực hiện các yêu cầu, mục tiêu trong công cuộc đổi mới giáo dục hiện nay.

Tuyên bố Melbourne về mục tiêu giáo dục cho những học sinh Úc trẻ tuổi (tháng 12/2008) đã đề cao vai trò của hiệu trưởng trường phổ thông trong thế kỷ XXI. Họ là những người rất quan trọng và đặc biệt có ý nghĩa trong việc giáo dục, hình thành nhân cách của các công dân trong xã hội. Hiệu trưởng chịu trách nhiệm và có trách nhiệm với việc phát triển của trẻ em và những người trẻ tuổi để họ có thể trở thành những người học thành công, những cá nhân sáng tạo, tự tin và những công dân năng động trong xã hội.

2.2. Lý luận về Chất lượng bồi dưỡng đội ngũ cán bộ quản lý trường phổ thông

Thời gian qua, *Chất lượng bồi dưỡng đội ngũ cán bộ quản lý trường phổ thông* luôn là những vấn đề thu hút sự quan tâm của xã hội. Thực tế cho thấy đã có rất nhiều bài viết, nghiên cứu, trao đổi xung quanh vấn đề này. Trước yêu cầu đổi mới căn bản toàn diện giáo dục - đào tạo cần xem xét thực

chất vấn đề chất lượng trong công tác bồi dưỡng cán bộ quản lý trường phổ thông hiện nay.

Lý luận và thực tiễn cho thấy, chất lượng là một khái niệm động, đa chiều. Tùy theo góc độ công việc của từng ngành nghề, lĩnh vực, tùy theo cách tiếp cận mà có thể đưa ra những cách hiểu khác nhau về chất lượng.

Thuật ngữ bồi dưỡng hiện nay đang được sử dụng nhiều trong giáo dục. Có nhiều hình thức bồi dưỡng như bồi dưỡng thường xuyên, bồi dưỡng định kỳ, bồi dưỡng theo chuyên đề, bồi dưỡng nâng cao, bồi dưỡng theo nhu cầu của người học, bồi dưỡng theo nhu cầu của địa phương/tổ chức sử dụng... theo UNESCO, bồi dưỡng có ý nghĩa nâng cao trình độ nghề nghiệp. Quá trình này chỉ diễn ra khi cá nhân, tổ chức có nhu cầu nâng cao kiến thức hoặc kỹ năng chuyên môn, nghiệp vụ cho bản thân đáp ứng yêu cầu lao động nghề nghiệp (Trường Đại học Sư phạm Hà Nội, 2015). Như vậy, bồi dưỡng là quá trình bổ sung kiến thức, kỹ năng để nâng cao trình độ trong một lĩnh vực hoạt động chuyên môn nhất định giúp cho người được bồi dưỡng củng cố, mở rộng, nâng cao hệ thống tri thức, kỹ năng trong lĩnh vực nghề nghiệp đảm nhiệm nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả công việc.

Đào tạo khác với bồi dưỡng ở chỗ là quá trình trang bị những kiến thức, kỹ năng, thái độ nghề nghiệp, phẩm chất đạo đức với mục đích trang bị một nghề nghiệp chuyên môn nhất định cho những chủ thể tham gia vào quá trình đào tạo. Do vậy, nội dung đào tạo là được bắt đầu học từ cái mới, cái chưa biết. Thời gian đào tạo dài hay ngắn tùy thuộc vào nội dung đào tạo. Hiện nay chưa có một định nghĩa cụ thể, rõ ràng về "chất lượng bồi dưỡng". Theo Nguyễn Đức Quang, chất lượng bồi dưỡng được hiểu là sự thể hiện mức độ/hiệu quả đáp ứng các yêu cầu,

các nhu cầu hay mong đợi của người học hoặc của một đơn vị - có thể là nhà trường, là cơ sở giáo dục - đào tạo nhằm thỏa mãn yêu cầu của sự phát triển (Trường Đại học Vinh, 2015).

Chất lượng bồi dưỡng đội ngũ cán bộ quản lý trường phổ thông dưới góc độ tổ chức bồi dưỡng cần xem xét cụ thể từ mục tiêu bồi dưỡng, nội dung chương trình bồi dưỡng, cách tổ chức, phương pháp bồi dưỡng, người tham gia giảng dạy các chuyên đề bồi dưỡng, các điều kiện phục vụ khác v.v. Chất lượng bồi dưỡng đội ngũ cán bộ quản lý trường phổ thông dưới góc độ quản lý nhân lực cần xem xét những biểu hiện của người tham gia bồi dưỡng như động cơ, tinh thần, thái độ, tính chủ động, sáng tạo, tinh thần học hỏi cầu tiến v.v.

Đội ngũ cán bộ quản lý trường phổ thông giữ vai trò quyết định sự phát triển của các trường học. Là nhà quản lý, họ chịu trách nhiệm chính trước Hội đồng sự phạm về tất cả các mặt dạy học, giáo dục học sinh trong lứa tuổi vị thành niên với nhiều thay đổi về thể chất, tâm lý, cảm xúc. Chất lượng, hiệu quả dạy học, giáo dục trong nhà trường phụ thuộc vào công tác lãnh đạo, quản lý của đội ngũ cán bộ quản lý. Cán bộ quản lý trường phổ thông thường có những thành tích cao trong dạy học, giáo dục, trường thành từ thực tiễn. Họ có thể đã được đào tạo bài bản về công tác quản lý nhà trường hoặc có thể chạ qua một khóa học nào về quản lý nhà trường nhưng do yêu cầu của thực tiễn, họ vẫn đảm nhiệm một vị trí lãnh đạo, quản lý trong nhà trường. Do vậy, nhiều cán bộ quản lý gặp phải những khó khăn trong quá trình quản lý điều hành. Thực tế cho thấy, dù ở bất kỳ bối cảnh xuất phát nào, nhưng trước những thay đổi chóng mặt của kinh tế - xã hội, sự phát triển của khoa học công nghệ, toàn cầu hóa... việc bồi dưỡng cho đội ngũ cán bộ quản lý này cũng cần phải thực hiện liên tục và thường xuyên.

Tóm lại, đội ngũ cán bộ quản lý trường phổ thông là người quyết định chất lượng của cơ sở giáo dục mà họ quản lý. Nâng cao năng lực quản lý cho đội ngũ cán bộ quản lý giáo dục là vấn đề có ý nghĩa quyết định khi mà xã hội ngày càng đòi hỏi cao về chuyên môn, nghiệp vụ và năng lực quản lý. Các trường sự phạm và trường cán bộ quản lý giáo dục có vai trò quan trọng trong đào tạo, bồi dưỡng nâng cao chất lượng đội ngũ nhà giáo, cán bộ quản lý giáo dục.

3. MỘT SỐ BIỆN PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG BỒI DƯỠNG

Theo Trần Kiểm - Nguyễn Xuân Thức "Quản lý nhà trường là hệ thống những tác động có hướng đích của hiệu trường đến con người (giáo viên, cán bộ nhân viên và học sinh) đến các nguồn lực (cơ sở, vật chất, tài chính, thông tin) hợp quy luật (quy luật quản lý, quy luật giáo dục, quy luật tâm lý, quy luật kinh tế, quy luật xã hội...) nhằm đạt mục tiêu giáo dục" (Trần Kiểm, Nguyễn Xuân Thức, 2012).

Ngày nay, quản lý là một nghề. Đã là nghề thì phải học hỏi để nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ quản lý mới đảm bảo cho sự phát triển. Nghề lao động quản lý thuộc loại lao động phức tạp với các mối quan hệ quyền lực, trách nhiệm đan xen lẫn nhau. Lao động quản lý đòi hỏi cần có kiến thức sâu về quản lý, kiến thức rộng liên quan quản lý giáo dục như luật pháp, kinh tế, chính trị, xã hội, v.v. và biết cách vận dụng các kiến thức này một cách sáng tạo trong thực tiễn quản lý trường phổ thông với những đặc điểm, hoàn cảnh rất khác biệt. Lao động quản lý của cán bộ quản lý giáo dục mang tính cộng đồng trách nhiệm rất cao vì sản phẩm của giáo dục là con người được giáo dục - đào tạo (Trần Kiểm - Nguyễn Xuân Thức, 2012).

Hiện nay, các cơ sở đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục bên cạnh chương trình do Bộ Giáo dục - Đào

tạo ban hành đều có nhiều chương trình ngắn ngày khác đáp ứng nhu cầu thực tế. Đối tượng tham gia là những cán bộ quản lý trường học đang đương nhiệm hay đội ngũ giáo viên sẽ kế cận. Nội dung bồi dưỡng là những kiến thức liên quan đến quản lý giáo dục, quản lý nhà trường.

Nhằm nâng cao chất lượng bồi dưỡng đội ngũ cán bộ quản lý trường phổ thông đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục, có thể tiến hành các biện pháp:

+ Đổi mới mục tiêu, nội dung, hình thức bồi dưỡng, phương pháp bồi dưỡng, đánh giá kết quả học tập, rèn luyện của đội ngũ cán bộ quản lý trường phổ thông theo chuẩn nghề nghiệp.

+ Biên soạn tài liệu theo hướng tạo điều kiện thuận lợi cho việc tự học, tự nghiên cứu.

+ Phát triển chuyên môn giảng dạy, nghiên cứu khoa học cho đội ngũ báo cáo viên, giảng viên tham gia bồi dưỡng.

+ Khuyến khích đội ngũ cán bộ quản lý trường phổ thông nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ bằng cách tự học, tự nghiên cứu bên cạnh các chương trình, các chuyên đề nâng cao của các cấp có thẩm quyền. Các cán bộ quản lý trường phổ thông nên tự xây dựng cho mình một kế hoạch tự học, tự

nghiên cứu phù hợp với các đặc điểm, điều kiện hoàn cảnh cụ thể.

+ Xây dựng Sổ tay lãnh đạo, quản lý trường phổ thông. Sổ tay lãnh đạo, quản lý trường phổ thông được xây dựng dựa trên các tiêu chuẩn từ Chuẩn hiệu trưởng theo yêu cầu và thực hành chuyên môn một cách chi tiết. Các cán bộ quản lý trường phổ thông có thể sử dụng sổ tay lãnh đạo, quản lý như một hướng dẫn để trở thành nhà lãnh đạo tốt hơn. Sổ tay lãnh đạo, quản lý nhằm thúc đẩy các cán bộ quản lý nhà trường học tập và phát triển.

4. KẾT LUẬN

Chất lượng, hiệu quả dạy học, giáo dục trong nhà trường phụ thuộc vào công tác lãnh đạo, quản lý của đội ngũ cán bộ quản lý. Vì vậy, nâng cao chất lượng bồi dưỡng cán bộ quản lý trường phổ thông đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục là nhiệm vụ trọng tâm, thiết yếu cần được đặc biệt quan tâm trong giai đoạn hiện nay. Để nâng cao chất lượng bồi dưỡng, các cơ sở đào tạo bồi dưỡng đội ngũ giáo viên và cán bộ quản lý giáo dục cần quan tâm thực hiện đồng bộ nhiều biện pháp khác nhau phù hợp với điều kiện, đặc điểm cụ thể của đối tượng tham gia bồi dưỡng.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam (2013), *Nghị quyết số 29-NQ/TW về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục - đào tạo đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa - hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa*.
2. Trần Kiểm - Nguyễn Xuân Thức (2012), *Giáo trình đại cương khoa học quản lý và quản lý giáo dục*, Nxb. Đại học Sư phạm.
3. Trường Đại học Sư phạm Hà Nội (2015), *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Đào tạo cán bộ quản lý giáo dục trong bối cảnh đổi mới giáo dục"* Nxb. Đại học Sư phạm.
4. Trường Đại học Vinh (2015), *Kỷ yếu Hội thảo khoa học "Nâng cao chất lượng đào tạo giáo viên và cán bộ quản lý giáo dục"* Nxb. Đại học Vinh.

Ngày nhận bài: 05/11/2015. Ngày biên tập xong: 25/11/2015. Duyệt đăng: 02/12/2015